

آثار یاد مرگ از دیدگاه آیات و روایات

استاد راهنما:

سرکارخانم پودینه زابلی

پژوهشگران:

بهاره چر

سمینه محمدی

مرضیه مرادقلی

زینب پیری اوّل

مدرسه علمیه فاطمیه(سلام الله علیها)

استان: سیستان و بلوچستان

تحمیل یه

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد وآلـه اجمعين ولعنة الله على اعدائهم اجمعين الى قيام
يوم الدين .

خداوند! آینه دل ما را به نور اخلاص روشنی بخش و شرک و دویینی را از لوح دل پاک گردان، و شاه راه
سعادت و نجات را به این بیچارگان بیابان حیرت و ضلالت بنما و مارا به اخلاق کریمانه آراسته
گردان، لشکر شیطان وجهل را ز حکمت قلوب ماخارج کن و سپاه علم و حکمت و رحمان را به جای آنها
جایگزین ساز، ما را با محبت خود و خاصان درگاهت ازین سرای درگذران و عاقبت کار ما را سعادت گردان

تقدیر و تشکر

بهترین سپاس ها را تقدیم آستان حضرت دوست میکنم که توفیق تحصیل در مکتب دین را به ما عنایت کرد.

و با تقدیر و تشکر و سپاس فراوان از پدر و مادر عزیزم، و استاد گرانقدر م سرکار خانم پودینه که مرا در گردد آوری این تحقیق یاری نمودند. از خداوند متعال توفیقات روزافزون را برای همه این عزیزان خواستارم.

تقدیم

تقدیم به حضرت فاطمه الزهراء(سلام الله علیها) و تقدیم به تمامی فرزندانشان حاضر حضرت حجت
مهدی صاحب الزمان و ائمه مظلوم بقیع .

چکیده

مرگ، این مهم همواره مورد توجه علمای اخلاق بوده و می باشد، چرا که از میان عقاید دینی اعتقاد به رستاخیز و یاد مرگ و معادیکی از نافذترین باورها درجهت دادن به رفتار آدمی و تربیت او می شود. با توجه به آیات و روایات مرگ به معنی نیستی نمی باشد بلکه پایان زندگی دنیا و آغاز زندگی اخروی است. سرنوشتی که برای همگان رقم زده شده است. لحظه مرگ از سخت ترین لحظات زندگی انسان است، چرا که فرد باید از تمام علائق دنیوی و آرزوهایش چشم بپوشد.

دنیا مزرعه آخرت است. هر عملی که در این دنیا انجام دهد نتیجه اش را درآخت می بیند، بنابراین دیگر اسیر هوای نفس نخواهد شد. به این ترتیب یاد مرگ سبب خواهد شد هر انسانی در مسیر قانونی که اسلام مشخص کرده حرکت کند و در نتیجه باعث اصلاح آدمی می شود. اموری چون فطرت، عبرت از تاریخ و.... از عوامل مؤثر در یاد مرگ و عواملی چون جهل، دنیادوستی، هوای نفس و.... از عوامل غفلت آفرین از یاد مرگ می باشد.

کلید واژه: آثار - یاد مرگ - معاد - غفلت

زیستن به امید تحقق آرزوهای طول و دراز، آدمی راچنان مشغول می سازد که امکان توجه به امور و مسائل دیگر را از او می ستاند، به گونه ای که تنها تحقق آنها ذهن و ضمیر او را به خود مشغول می سازد، تا جایی که دنیا و زیستن در آن را باعث بسیاری از مسائل از جمله مسئله سفر به آخرت و ادامه حیات در آن می داند به حدی که گویی اعتقادی به آخرت از اول هم نبوده است.^۱

---

^۱ نهج البلاغه، خطبه ۱۱۳، ص ۱۶۸

نتیجه گیری

مرگ سرنوشت حتمی همه انسانها است پس باید خود را کاملاً برای آن آماده کنیم تا بتوانیم توشه‌ای برای سرای جاویدان داشته باشیم و در غفلت به سر نبریم. باید شناختی درست از حقیقت مرگ داشته باشیم تا این طریق به شناخت خود و به طبع آن، به فهم معنای آن زندگی رهنمون شویم. یادمان باشد چه چیزهایی در زندگی مان مسئله مهم یاد مرگ را به فراموشی می‌سپارد تا با دقت به این مسئله‌ها سعی کنیم سعادتمند دنیا و آخرت باشیم.

فهرست منابع و مأخذ

۱- بانوی اصفهانی، نصرت امین، (۱۳۶۱)، مخزن العرفان در تفسیر قرآن، جلد ۵، تهران: انتشارات زنان

مسلمان

۲- تمیمی آمدی، عبدالواحد بن محمد، (۱۳۶۶)، غررالحكم و دررالحكم، جلد ۲، قم: موسسه بوستان

كتاب

۳- جعفری، محمد تقی، (۱۳۶۱)، ترجمه و تفسیر نهج البلاغه، جلد ۲۱، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی

۴- جعفری، یعقوب، (بی تا)، تفسیر کوثر، جلد ۳، (چاپ اول)، قم: انتشارات هجرت

۵- جوادی آملی، عبدالله، (۱۳۸۰)، حکمت علوی، به کوشش سعید بندعلی، قم: اسراء

۶- حسن مصطفوی، (۱۳۶۰)، التحقیق فی الكلمات القرآن کریم، جلد ۱۱، تهران: بنگاه ترجمه و نشر

كتاب

۷- حسين بن محمد راغب اصفهانی، (۱۴۱۲ ق) ، المفردات فی غریب القرآن، جلد ۲، بيروت،

انتشارات دارالعلوم

۸- خوانساری، جمال الدین محمد، (۱۳۶۶)، شرح غررالحكم، تصحیح سید جمال الدین حسینی، جلد ۲،

چاپ ۴، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

۹- سعیدی مهر، محمد، (۱۳۹۵)، کلام اسلامی، جلد ۲، چاپ ۲۲، قم: کتاب طه

۱۰- شرقی، محمد علی، (۱۳۶۶)، قاموس نهج البلاغه، جلد ۱، تهران: انتشارات دارالكتب الاسلامیه

- ۱۱- شوشتري، محمدتقى، (۱۳۷۶)، بهج الصباغه فى شرح نهج البلاغه، تهران: اميركبير
- ۱۲- طباطبائي، محمدحسين، (۱۳۷۱)، مجموعه مقالات، قم: دفتر نشر فرهنگ اسلامى
- ۱۳- علی اکبر قرشی بنائی، (۱۳۷۷)، مفردات نهج البلاغه، جلد ۲، تصحیح محمدحسین بکائی، تهران: موسسه فرهنگی نشر قبله
- ۱۴- محمددشتی، (۱۳۷۶)، فرهنگ واژه های معادل نهج البلاغه، چاپ ۲، قم: موسسه تحقیقاتی امیرالمؤمنین
- ۱۵- محمدی ری شهری، محمد، ( )، میزان الحكمه، قم: انتشارات دارالحدیث
- ۱۶- مصطفوی، حسن، (۱۳۸۰)، تفسیر روشن، جلد ۱۴، تهران: انتشارات امیرکبیر
- ۱۷- مطهری، مرتضی، (۱۳۸۵)، مجموعه آثار: قم: صدراء
- ۱۸- معادیخواه، عبدالحمید، (۱۳۷۲)، فرهنگ آفتاب، تهران: ذرہ
- ۱۹- نمازی شاهرودي، علی، ( )، مستدرک سفینه البحار
- ۲۰- نوری، میرزاحسن، (۱۴۰۷ق)، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، قم: موسسه نشرآل البيت
- ۲۱- هاشمى خویی، حبیب الله، (۱۳۶۰)، منهاج البراعه فى شرح نهج البلاغه، جلد ۱۱، تصحیح و تهذیب ابراهیم میانجی، تهران: انتشارات مکتبه الاسلامیه

